Ч. 261. Львів, Субота, дня 18. падолиста (I. грудня) 1900. Річник IV.

Передплата
на »РУСЛАНА« виносить:
в Австриї:
на цїлий рік . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року 2·50 зр. (5 кор.)
на місяць . 85 кр. (1 к. 70 с.)
За границею:
на цїлий рік . . 16 рублїв або 36 франків
на пів року . . 8 рублїв або 18 франків
Поодиноке число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Русланових псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о год. 6-ій пополудни.
Редакция, адмінїстрация і експедиция »Руслана« під ч. 9. **ул. Коперника (Лїндого ч. 9.)** Експедиция місцева в Аґенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 10 кр. від стрічки, а в »Надісланім« 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Десятилїтє „нової ери“.

IV.

В 264. ч. в статї »Проґрама Романчука« подало »Дѣло« ще доповненє в сїй справі своїх виводів, поданих в ч. 260, які ми навели в III-ій нашій статї. Оно заявляє, що »для Русинів виголошенє тої проґрами може стати моментом, якого може не було від 1848-го року. Признає також добрі сторони сеї проґрами, »що є коротка, ясна і — не нова« — »є то та сама проґрама, котру всї галицкі Русини в 1848. роцї проголосили, котру відтак часть Русинів (москвофіли — Ред. Русл.) від 1866. р. заступила иньшою, але Русини-народовцї не перестали нїколи єї визнавати і голосити«.

Пригадавши головну основу проґрами з 1848. р. (ми Русини галицкі належимо до великого народу руского, котрий одним язиком говорить і 15 мілїонів виносить, з котрого 2 і пів мілїона землю галицку замешкує), наводить »Дѣло«, що межинародна комісия*) для знаного внесеня Юл. Лаврівского в 1870. р. приняла також засади: »1) відрубність народу руского від польского, 2) відрубність народу руского від російского, 3) рівноправність народности рускої і польскої«. Замітно також, що й заснована в 1885. р. у Львові »Народна Рада« в своїй відозві з 24. жовтня 1885 навязує свою дїяльність до тих полїтично-народних традиций і констатує: »Як довго всї Русини були вірні проґрамі Головної Ради, так довго мали силу у внутрі і на внї. Національна проґрама Русинів з 1848. року є єдиною проґрамою, відповідаючою правдї, чести, почутю й інтересам руского народу, — бо тілько на підставі сеї проґрами може руский нарід дійти до повного культурного, національного й полїтичного розвою, а з тим до добробиту і гаразду. З тою проґрамою єдино можливий є успішний розвій руского народу в австрийскій державі, котра все узвавала Русинів тілько за нарід окремішний від російского«.

На такій самій основі станув був також епископ Пелеш в 1886. р. в розправі над шкільним внесенєм п. Романчука і заявив, що »дїлати буде на ґрунтї церкви католицкої, на ґрунтї письменьства малоруского і на ґрунтї австрийскім«. Точка проґрами Романчука про вірність католицкій церкві не відносила ся до православних Русинів на Українї і Буковинї і они се добре зрозуміли та нїхто звідтам проти сему не підняв протесту. Накинули ся лише на сю точку мокрим рядном наші домородні месквофіли, бо й справдї звертає ся та точка, як справедливо замітило »Дѣло« в 264. ч. »против тих людий з »старорускої партиї«, котрі під ріжними формами і всїлякими способами хотїли би унїятів галицких позискати для православія, або виправляють серед них демонстрациї в користь православія. Кожда така демонстрация і православна пропаґанда є і мусить бути тілько шкідлива; істория 1882. року і послїдуючих лїт посьвідчають се аж надто ясно«.

Так писало »Дѣло« по проголошеню проґрами 25. падолиста 1890 р. послом Романчуком і признало шкідною всяку православну пропаґанду в Галичинї і кожду демонстрацию в тім напрямі, коли ще в 1889 р. той сам п. Романчук зсолїдаризував ся з москвофільскими соймовими послами і з ними вніс т. зв. »велику інтерпеляцию«, в якій виступав в обороні »паломників« Книша, Мурина et cons., що були орудіями православної пропаґанди в Галичинї і служили москвофільскій клїцї до всяких демонстраций в тім напрямі. П. Романчук признав отже потребу, проголошуючи в проґрамі також точку про вірність католицкій церкві, отрясти ся і визволити ся з всего того, що розвиток рускої народности на основі чисто австрийскій спиняє.

Та не тілько »Дѣло« оцїнило проґраму Романчука як важну полїтичну подію і бачило в сїй проґрамі ті самі народні основи, на яких стояли Русини 1848-их років, але й полїтичне товариство у Львові »Народна Рада« вислало п. Романчукови з тої нагоди адресу, в якій висловило свої погляди про сю проґраму. Сей документ »Народної Ради« так важний, що годить ся з него хоч найважнїйші місця пригадати по десяти роках, бо ми певні, що не одному з сучасників се вийшло з тямки, а се годить ся все мати в живій памяти.

»Народна Рада« признає, що »солїдарне поступованє Русинів-народовців з елементами непризнаючими нашої самостійности національної і права до культурного розвою нашої нациї яко такої, єсть неможливе«, бо через те »національна та полїтична проґрама Руси галицкої почала щораз більше затемнювати ся з очивидною шкодою для всестороннього розвою руского народу« (і тодї справедливо говорив пок. Дам. Гладилович: »ми скацапіли!« Ред. Русл.) Дальше признає »Народна Рада«, що на ту »проґраму полїтичну і національну, котру і наше товариство »Народна Рада« при своїм заснованю (1885 р.) приняло за свою, кождий щирий Русин, дбаючий о полїтичний і культурний розвій галицко-руского народу, мусить згодити ся«.

*) До сеї комісиї належали з Русинів: Юл. Лаврівский, Вас. Ільницкий, др. К. Сушкевич, А. Вахнянин, крил. Павликів і Петрушевич і др. Щараневич, а за сими засадами голосували всї члени Русини, отже і три останні. — Ред.

9

СУДЖЕНИЙ.

Оповіданє Ек. Уманця.

З російского переклав Вол. Вербенець.

(Далї).

Танцї вже були в повнім розгарі, як в сальон увійшов незамітно Теофіляктов. Клявдинька вже давно ожидала його; вона вже починала трівожити ся, що він не прийде, що щось йому перешкодило та що він не інтересує ся нею. Студент Лазаревського інститута розказував їй о послїднім симфонїчнім концертї; здавало ся, що ось іще пять хвиль, а вона розплаче ся в тій осьвіченій сали, серед тої веселої громади. Але »він« прийшов і вона віджила. Негарне лице студента видало ся їй знову надзвичайно симпатичним і вона готова була поцїлувати старого музиканта, що заграв пригривку до кадриля, котрий вона мала танцювати з »ним«, як се приобіцяла була на передоднї.

Микола Миколаєвич, привитавши ся з господарем дому і декотрими з гостий, прямо підійшов до Клявдиньки. Вираз його лиця був нинї якийсь особливший, а до того фрак додавав краси його гнучкій постатї.

Щаслива Клявдинька подала йому руку і забувши навіть перепросити студента, пішла по-під руку з Теофіляктовим через цїлу салю.

— Які ви нинї займаючі — промовив півголосом молодий чоловік.

Вона нїчо на се не відповіла, тільки глянула на нього поглядом, повним щирої любви.

— Єсли би ви знали, який я нинї щасливий! — сказав він.

— І я також... прошептала Клявдинька, але так тихо, що він не дочув.

— Я давно хотїв вам сказати, але не мав відваги... продовжав Микола Миколаєвич. — Я бояв ся, що ви того не зрозумієте, що я переживаю, але тепер...

Клявдинька набрала відваги і промовила:

— Не вжеж ви уважали мене такою дурненькою, що думали, будь то би не можна було зі мною поговорити серіозно? Я також бояла ся доторкати того питаня... я не мала відваги...

— Як то! Хиба ви догадували ся? — спитав зачудований.

— Так є...

— Давно?

— Давно...

— Ах, які ви здогадливі! Отже, єсли ви вже догадали ся, так я вам признаю ся...

Клявдинька аж поблїдла з трівоги, очікуючи почути суджене слово і майже завмираючи, прошептала ледви чутно:

— Говоріть..

Нї, не можу... сегодня нї... Я занадто щасливий, надто зворушений...

— Колиж? Зашептали її блїді уста.

— Завтра. Я зайду на хвильку перед обідом. Ви будете дома?

— А вжеж.

— І Олександра Іванівна? Вона завсїгди була так доброю для мене.

— Я скажу мамі...

— От і гарно; я прийду о другій годинї.

Другий кадриль Микола Миколаєвич танцював з Машенькою на другім кінци салї від Клявдиньки, але та закохана тим більше не зводила очий з нього. Вона уважала його за дуже вирозумілого, що не танцює лише з нею одною, інакше всї се замітили би; нехай лучше її весїлє буде для всїх несподїванкою.

VI.

Коли послїдні гостї роз'їхали ся і сьвітло було погашене, Олександра Іванівна покликала Клявдиньку і удала ся з нею до своєї кімнати.

— Ну, щож? — спитала вона її, замикаючи за собою двері.

Клявдинька відповіла їй з сияючими від щастя очима, але дрожачим голосом:

Згадавши о тім, що й руский епископат вповні приняв сю проґраму за свою, зазначує »Народна Рада«, що проголошенєм сеї проґрами п. Романчук »поставив на яснім справу руску в Галичині« і всім Русинам в краю указав »ясну дорогу« а правительству заявив: »хто ми? які наші цїли і змаганя«.

Се було »так важним і від якогось часу за конечне уважаним дїлом«, бо по думцї Народної Ради відняло се »правительству всяку можність не узглядняти національного і полїтичного розвою Русинів« — се вивело »галицко-руский нарід з ролї пасивної полїтичної, на які був через довгі лїта в Австриї засуджений, в ролю активного чинника посеред народів австрийских«.

Адресу свою закінчила справедливо »Народна Рада« запевненєм, що »тілько під тим прапором Русь галицка може і повинна побідити!« На сїй адресї підписав ся слабий вже тодї тїлом, але все бодрий духом і несхитний в своїх народовских основах голова »Народної Ради« др. Олександер Огоновский, а побіч него секретар товариства др. Кость Левицкий.

(Далї буде).

З виборчого руху.

В борбі о мандати проявила ся немала зміна в уґрупованю і тактицї польских сторонництв в Галичинї. Супроти піднесеного польскою демократиєю клича до концентрациї лїберальних сторонництв і виеманципованя себе зпід кормиги центрального комітету і польского Кола, консервативні круги злучили ся тим тїснїйше, зреорґанїзували центральний комітет і поставили для посольских кандидатів услівє безусловного вступленя до польского Кола за conditio sine qua non... Тим способом станули против себе два великі сторонництва до отвертої борби; поменші фракциї приступили до одного з сих двох напрямів, або лїквідують свою полїтичну дїяльність, як от кс. Стояловский, який в послїднім числї своїх ґазеток Wieniec і Pszczółka заявляє, що вже дальше тягнути не має сили...

Борба сих обох польских сторонництв є тим важнїйшою для нас, що она вплинула на становиско сих обох партий супроти Русинів Обі партиї закидували собі именно недостаток щирого патріотизма. Консерватисти закидували демократам їх фільосемітский лїбералїзм, а сї знов консерватистам, що они творять клїку, яка патріотичні всенародні кличі визискує для своїх фракцийних цїлий. Сї взаїмні закиди заставили оба сторонництва до тим яркїйшого зазначеня свого виключно народного становиска і вкінци довели їх до шовінїзма, який готов дуже сумно відзначити ся на польско-руских відносинах в краю.

І так центральний комітет польский, після оголошеного до сеї пори спису, поставив девять польских кандидатур для V куриї (на всїх 15 мандатів з сеї куриї) і то переважно у східній части Галичини: в Сяноцї поставлений радник суда Яблоньский, в Ярославі адв. др. Ян Гібль, в Стрию поміщик К. Ройовский, в Станиславові поміщик Я. Валєвский, в Тернополи поміщик і б. нотар Нєментовский, в Борщеві поміщик гр. М. Пінїньский, в Коломиї поміщик Стефан Мойса, в Вадовицях др. Лазарский і в Тарнові кс. Жигулиньский. В IV. куриї сельских громад, яка вибирає 27 послів, комітет поставив до сеї пори сїм своїх кандидатів, але всї ті кандидатури припадають на рускі виборчі округи у східній Галичинї. В Сяноцї поміщик гр. Ян Потоцкий, в Перемишлї поміщик Павло Тишковский, в Стрию поміщик ґр. К. Дїдушицкий, у Львові Т. Мерунович, в Бережанах поміщик К. Трачевский, в Бучачи поміщик барон М. Блажовский, в Теребовлї ґр. А. Ґолуховский.

Приглядаючи ся сему зростови національного шовінїзму, який відкладає навіть всї згляди справедливости і етики та поводить ся лише одним правом: правом сильнїйшого, питаємо ся всїх добре мислячих людий, до чого оно дійде? Чи туди дорога до полагоди наших спільних взаємин, якими нас доля звязала на однім куску землї? Коли аґресивність вже не хоче признавати права конституцийного заступництва рускому населеню, надикудуючи єму навіть в сїльских куриях корінно-руских округів польских кандидатів - поміщиків, тим способом тілько приспособлює почву для руских »борителїв«, які понад любов до свого рідного народу, ставлять ненависть до ляхів та замість до мирної, культурної роботи ведуть нарід в рамена радикалїзму і москвофільства.

Допись.

З Perth Amboy, N. J.

Вже кілька років сему назад повстала у наших людий мисль поставити тут свою церков, школу і дім парохіяльний і в тій цїли взяли ми 3 лоти на виплату за суму 1.260 дол. Два лоти виплатили люди яко-тако, але на третий не хотїли вже так радо платити, кажучи, що заплатять, як священика будуть мати. Тодї скликали ми мітинґ парохіяльний і покликали до себе на душпастира о. А. Каміньского, нинїшного пароха в Йонкерс, Н. Й. О. К. обіцяв поступати як найсовіснїйше і так справдї зразу було, але пізнїйше совість зачала ржавіти, а о. К. видячи, що нарід є против него, »почиряв ся« (поміняв ся) за парохію з о. Стецовичем і продав через шерифа 3 наші лоти за 350 долярів. Люди питали ся, що за причина сего і довідались, що о. К. продав лоти, понеже місячна платня і другі довги не були єму заплачені, тимчасом нїхто о нїяких довгах не знав, бо о. К. сам колєктував гроші і по домах і в церкві, сам був »бос«, касиєр і епископ.

Людям отворили ся очи. Щоби не дати пропасти своїй працї, братство св. Арх. Гавриїла хотїло відкупити сї лоти назад від адвоката Штрикера, але сей зажадав тепер вже 600 дол., а пізнїйше навіть 1000 доляр. за ті самі лоти. Ми писали до о. К. в сїй справі, але він порадив нам заплатити лоєреви 1000 доляр.

Тимчасом з'явив ся другий лоєр, що приобіцяв нам за 525 дол. видістати наші лоти назад. Ми пристали. Братство А. Гавриїла дало 410 д. А. Делїман і П. Козуб допозичили решту. Але щож з того! Більше як рік тримав у себе лоєр гроші і не зробив нїчого, аж наконець віддав нам гроші назад і порадив удатись просто до самого Штрикера, від котрого ми і дістали назад лоти заплативши 675 дол.!

Тимчасом осї у нас о. Воленьский, люди перетягнули будинок, в котрім ще за о. Кам. богослуженє відправлялось, на свої лоти переробили на церковцю і здавалось, що все буде добре; але понеже люде хотїли держати печатку церковну у себе, думаючи, що печатка помогла о. Кам. продати лоти, то і повстало непорозумінє між о. Воленьским а громадою. Люди хотїли дати о. Воленьскому 15 дол. місячної пенсиї більше, лиш щоби остав у них, а щоби они держали у себе печатку церковну. На се о. Воленьский не пристав, а люди спровадили до себе о. Годобая з Ramey, Pa. Так то лихе ґаздованє зпочатку наробило немало клопоту і неприязни і стало причиною втрати гроша, часу і взаїмного довіря.

Війна Анґлїї з Трансвалем.

По чиїй сторонї правда, спитав себе кождий читач, побачивши заяву Кріґера, що Боери мають ще 30.000 оружних борців і хотяй не мають надії побідити, то все таки є в силї вести війну ще хотьби кілька років? Прецїнь Льорд Робертс слав вже бюлєтини, що сила Боерів вже зломана, що они гуртом переходять на портуґійску територию, кидають оружє і ідуть в розсипку. Вже голосили анґлїйскі телєґрами, що Робертс вертає до Европи, а Кітшенер вже має готовий плян остаточного очищеня краю з Боерів, яких ще буде всього 12—15.000. При таких великих ріжницях в донесенях обох сторін щодо теперішної ситуациї в полудневій Африцї, можна лише дорогою комбінациї виробити собі приближено вірний образ дїйсного стану річий.

Характеристичною в сїм зглядї є найновійша телєґрама льорда Робертса, яку ми подаємо між рубрикою телєґрам. Після сеї депеши всї анґлїйскі полководцї, натрафивши на Боерів, — які здає ся самі вийшли їм на зустріч — найшли »сильні боерскі позициї«, і або цофнули ся, або »обійшли їх позициї. Дальше видко, що Боери почувають себе на стілько сильними, що здобули місцевість Деветсдорп і змусили тамошну анґлїйску залогу до піддання ся, тож тяжко повірити перехвалкам анґлїйских вождів в полудневій Африцї, що они вже є панами »анектованого краю« а повстанчі Боери не творять вже армії, а тілько кілька розбійничих ватаг, які непокоять територию »нової кольонії« британскої держави.

В другій депеші найновійшої дати доносить Льорд Робертс з Йоганесбурґа, що полковник Кнокс побив під проводом Штайна і Девета Боерів. Боери цофнули ся на захід і полудневий захід та находять ся тепер межи анґлїйским табором а шляхом зелїзницї. Англичани займають під Смітфільн сьвітле становиско на горбах з північної сторони. До війск Девета прилучило ся богато фармерів. — Сей послїдний додаток доказує, що положенє Девета все таки не є таким дуже відрадним, коли єго табор засиляє ся новими охотниками. Вечірні льондоньскі дневники принесли навіть вістку, що в згаданій битві президент Оранїї Штайн одержав рану. До військового уряду не надійшло потвердженє сеї поголоски, а що Штайн був вже кіль-

---

— Завтра о другій годинї він прийде до вас просити о мою руку...

— Він се сказав?!

— Так, і навіть просив, щоби ви були в дома.

— Якже він почав? Не наговорила ти йому яких там дурниць? Чи він перший заговорив про мене, чи ти зачала? — закидала питанями дочку Олександра Іванівна.

— Я добре вже собі не пригадую — відповіла дївчина.

Він говорив, що сегодня дуже щасливий і не може висловити ся від зворушеня, а прийде завтра...

Олександра Іванівна перехрестила ся побожно і потім поцїлувала дочку.

— Ну, поздоровляю, моя донечко — сказала вона дрожачим від слез голосом. — Тепер скорійше лягай спати, але памятай, щобись завтра виглядала займаючо. Не забудь сказати Домнї, щоби раненько розпрасувала твій білий стрій, і ти завтра надїнеш його коло другої години.

Клявдинька пішла до себе, але і говорити нема що о тім, що вона не спала цїлу ніч. Вона і плакала і кидала ся під своїм покривалом, в жарко натопленій кімнатї, і молила ся без слів, споглядаючи на образ Матери Божої, що сияв при гарнім блеску лямпочки. Коло семої години тільки що задрімала, як опять щось торкнуло її; вона пригадала собі, що не завила з вечера папильотки. І се так її затрівожило, що сон відлетів; знову зароїли ся в її голові чудні картини щасливої, замужної жизни і гарний румянець облив її личко на згадку, що »він« нинї прийде і буде говорити їй о любови.

З рана, против звичаю, Микола Миколаєвич не прийшов до ґенерала полагодити справи. Клявдинька знала, що він прийде пізнїйше і не трівожила ся. Олександра Іванівна надягнула свій рудоватий стрій, заложила на шию ласивний, золотий ланцюшок і в повнім уборі ожидала жениха. Вона з десять разів кликала до себе Клявдиньку і казала їй обертати ся то вправо то вліво, щоби переконати ся, чи добре лежить на нїй стрій.

Бідна дївчина від безсонної ночи і великого зворушеня була блїда, як полотно, і зовсїм не займаюча. Олександра Іванівна приходила в розпуку і поправляла на її чолї пуклї, які раненько завила власноручно. Машенька, також прибрана, сидїла в своїй кімнатї і очікувала, коли її позовуть в сальон після осьвідчин. Рішено, не говорити об нїчім ґенералови, аж до послїдної хвилї, щоби опісля привести його в подив. Олександра Іванівна вже зрана потайком посилала Івана до Бавера за бутелькою шампаньского; вона уважала за потрібне, привитати жениха і молоду з чаркою в руках.

(Конець буде).

ка разів ранений — в депешах, а Девет навіть умертвлений, то поки-що не можна давати віри таким анґлійским донесеням.

За те є фактом, що Льорд Робертс зажадав нових 50.000 війска! Цілу нову армію має Анґлія вислати до Трансвалю і воєнний уряд навіть не робить трудностий супроти сего нового жаданя. Сих 50.000 людий має станути на місце сих вояків, які рішучо жадають своєї відпустки і повороту до Анґлії. Мінїстер скарбу і другі мінїстри мали вже нараджувати ся над сим жаданєм Льорда Робертса. Та лише, як доносять льондоньскі дневники, найбільшою трудностию для правительства є звербованє нових охотників. Нїхто вже не ентузиязмує ся до трансвальскої війни!

Серед таких условий анґлїйска праса починає наново строго критикувати воєнну акцию в полудневій Африцї. »Daily Mail« доносить з Пітермаріцбурґ, що нова метода Кітшенера полягає на сїм, що наміряє подїлити всї свої воєнні сили на малі відділи кавалєриї, які мають поборювати Боерів. Але Льорд Кітшенер має сам признавати, що єго новий спосіб веденя війни може продовжити єї не на місяцї, але на роки. Анґлїйскі дневники занимають ся також справою нищеня боерских жерел і виступають в різких словах проти такого веденя війни.

З того всего можна заключати, що слова Кріґера, висказані при нагоді єго повитаня в Марсилії і Парижи, що Боери будуть держати Анґлїю в шаху доси, доки она не згодить ся на роз'ємний суд — мають за собою правдиві підстави і вигляди на успіх.

Новинки.

— **Календар.** В суботу: гр.-кат. Плятона, Романа; рим кат. Еліґіюса. — В недїлю: Авдія; рим.-кат. Бабіяна.

— **З русько-українського академічного товариства »Союз«** в Чернівцях. Маємо честь повідомити, що на надзвичайних загальних зборах, які відбули ся дня 28. с. м. вибрано такий виділ: голова: Олекса Кобиляньский, канд. прав; заст. голови: Максим Грушкевич, студ. прав; секретар I.: Евзебій Ярошиньский, студ. прав; секретар II.: Іван Ясеницкий, студ. прав; бібліотекар: Михайло Догомиля, канд. прав; касиєр: Аґенор Артимович, студ. фільос.; контрольор: Іван Вишньовский, студ. прав; господар: Адриян Артимович, студ. фільос.; член виділу: Осип Яворский, студ. прав; заст. виділу: Іван Ганкевич, канд. прав, Володимир Кобиляньский, канд. прав, Ем. Стратийчук студ. прав. — За виділ: *Олександер Кобиляньский*, голова, *Евзебій Ярошиньский*, писар.

— **Замах на ґр. Старженьского.** Стан здоровля ґр. Старженьского вчера погіршив ся. Недужий дістав горячку і цїлу остатну ніч зривав ся з просоня. Єго жена попала в нервовий рострій. — Увязнений Щипек не признає ся до вини і хоче доказати своє alibi, однак мотає ся в зізнанях. Щипек признав ся, що учив ся стріляти з револьвера, але перечить, немов би ті проби стояли в якій звязи з замахом. Ґр. Старженьский не може пізнати в увязненім свого напасника. Отже властиво ще не віднайдено виновника.

— **За демонстрациї на політехнїцї** у Львові крім уділеної устної нагани 93 слухачам, декани віділів уділили ще письменну нагану 88 студентам і се вписано їм до т. зв. index-ів. Двох студентів, які найтяжше завинили, виключено на один рік з політехнїки.

— **Самбірскі кати.** Перед трибуналом присяглих судиїв в Самборі розпочав ся вчера процес Айтнера, обжалованого о тортурованє арештантів. Предсїдателем розправи є радник Добряньский, вотантами радники Коман і Зенек, обжаловує прокуратор Закшевский, а боронить др. Сумпер-Соляньский. Трибунал присяглих судиїв складає ся переважно зі селян. — По відчитаню акту обжалованя, в якім прокуратория закидує Айтнерови надуживанє власти, приступлено до переслуханя обжалованого. Айтнер не почуває ся до вини, бо закиненого єму тортурованя арештантів не мав навіть часу допускати ся. Обжалований оповідає дальше, що зі всїма обходив ся чемно, а жостоких поліциянтів не міг огладити, бо не мав права їх карати. Коли предсїдатель показав Айтнерови машинку до тортурованя, він підніс в гору руку і сказав голосно: »Від коли найстарші поліциянти памятають, то ся машинка лежала між неуживаними річами«. На згадку вотанта Зенека про кайданки, обжалований зізнає, що їх вкладано на руки лише непосидючим арештантам. Опісля прокуратор питав Айтнера про єго відносини до поліциї, та про него самого. Айтнер оповідає, що милосердив ся над поліциянтами задля їх тяжкої служби, а раз навіть дав Гречусї риньского з власних грошей. Платня Айтнера по 27 лїтах служби виносила 1200 зл. річно. Ту обжалований розплакав ся, що на старі лїта остав без кусника хлїба. — Потім переслухано сьвідка Куриєвичеву, якій мучені на поліциї особи оповідали про знущаня над ними. Дальший сьвідок Ціґлер, шлюсар, видів перед 12 лїтами в варстатї свого батька згадану машинку, яку один з поліциянтів приніс був до направи. Сьвідок оповідає дальше, що від одного з поліциянтів дізнав ся про історию тортурованя якогось жида. Послїдний при вчерашній розправі зізнавав б. поліциянт Гречух, який відсидів вже в вязници 6-місячну кару як один з поліцейских катів Сьвідок заявляє, що за попередного інспектора поліциї нїколи не уживано машинки; аж коли Айтнер зістав інспектором, то часом єї закладано на пальцї увязненим, як не хотїли признати ся до злочинів. Що-до жида, про якого згадав попередний сьвідок, Гречух оповідає, що дїйсно єго тортуровано, але вислїд такого способу поступованя був добрий, бо жид признав ся до богато крадежий. — На сїм покінчила ся вчерашна розправа.

— **Зріст католицкої Церкви.** Учений Бенедиктин з Маредсенс в Бельґії спорядив статистику що-до зросту католицкої віри в XIX віцї: В Анґлії і в Саксонії, на початку столїтя було 120.000 католиків; нинї є їх там звиш 2 мілїони з 3 архиепископами, 28 епископами і около 3.000 сьвящеників. В Голяндиї ледви одна пята часть населеня була католицкою, нинї при два рази більшім числї людей, дві пяті ісповідує католицку віру. В Німеччинї з 6 мілїонів католиків дійшло до 13 мілїонів. В Швайцариї з 542.000 дійшло до 1,170.000, в азийскій Туреччинї з 300.000 до 658.000, в Персиї з 3.000 до 40.000, в Сполучених Державах з 36.000 зросло на 10 мілїонів. На островах Великого океана, де з початком сего столїтя зовсїм не було католиків, нинї є їх до півтора мілїона. В Африцї з кільканайцятьох тисячів католиків дійшло нинї до півтретя мілїона. Щож на те вороги католицкої Церкви, що раді би єї знищити, та торочуть, що католицизм упадає?

— **Смерть задля лакомства.** Вчера приключила ся траґічна подія при ул. Собіского у Львові. У п. Фр. Маршалкової наняла ся Н. Максимовичева прати білє. Коли Маршалкова вийшла на часочок з кухнї, прачка виняла з горшка кусень мяса, щоби ним поживити ся. Але в тій хвили почула злодійка, що Маршалкова йде до кухнї і не могучи перекусити недовареного мяса, хотїла єго проликнути. Однак кусень був за великий і станув в горлї. Максимовичева повалила ся на землю і заки прийшла ратункова стация, удавила ся. Неживій витягнено мясо з горла і відвезено єї до трупарнї.

— **Дурний дає — мудрий бере.** В Глинянах появив ся якийсь дурисьвіт, російский жид Кучиєр, і торгує незвичайним товаром — жидівскими гріхами. Кучиєр приймає на себе від дурних жидів всї гріхи за оплатою кількох корон від особи. В той спосіб проворний жидок зібрав вже спору пачку жидівских гріхів, з ними і срібних корон.

— **Спритні злодії.** До о. Ґроссо, настоятеля конґреґациї св. Ігнатия Льойолї в Туринї, прийшло сими днями двох якихсь панів дуже елеґантно убраних і сказали, що они мають припорученє віддати на вихованє до Єзуїтів дитину, хлопця дуже богатого чоловіка, котрий погиб у війнї в Трансвалю Коли вже залагоджено всї формальности що-до принятя хлопця до інститута Єзуїтів, попросили ті панове о. Ґроссо, щоби він майно того хлопця, котре они мають в готівцї при собі, сховав на кілька днів до зелїзної каси монастирскої. О. Ґроссо зробив то охотно, отворив касу і сховав там передані єму скарби. Але на другий день діждав ся великої несподїванки, бо коли отворив касу, не найшов вже в нїй 246.000 лїр, що були власностию конґреґациї. Дрожачими від перестраху руками взяв ся він отвирати передані єму вчера дві скринки з грішми і тепер аж переконав ся, що то були дві добре запаковані і запечатані скриночки з циґарів, повні камінь. За злодіями і слїд пропав.

— **Студентскі товариї.** З Москви доносять, що тамошні студенти висших шкіл засновують власну торговлю, де би продавано потрібні їм предмети. Подібна торговля істнує вже в Петербурзї.

— **Найстарші люде на сьвітї.** Найстаршим мущиною є Ной Роби, син Індиянина і Англичанки, в Сполучених Державах. В цьвітни сего року сьвяткував Роби свої 127. уродини. — Найстаршою женщиною є Катря Росен, з Канади, якій сего місяця минуло 119 лїт.

— **Дурні не переводять ся** і нема способу научити їх розуму, хоч би до кождого з них приставив окремого учителя. Длятого дуже часто стають ся жертвою всїляких дурисьвітів, котрим мусять відтак дорого оплачувати ся. Оттаке стало ся недавно тому одному господареви в Бір у Вестфалії в Німеччинї. Він пішов був на чужий ґрунт ї нагромадив собі там сухого листя. У того господаря служив парубок, хлопчище 18-лїтний, але дуже хитрий, і той зачав пуджати свого господаря, що він за тото листє, котре неправно забрав з чужого ґрунту, дістане що найменьше рік криміналу. Господар так того настрашив ся, що просив паробка, щоби він поміг єму видобути ся якось з того вещастя. Паробок взяв ся помагати, і казав собі давати гроші на то, щоби ними нїби то підкупити прокуратора і судиїв. В той спосіб витуманив він від господаря 9200 марок (або 11.040 К.) і заказав єму, щоби він анї словом не говорив о тім нїкому, бо лиш длятого єго не арештовано і не засуджено до криміналу. Лиш якось случайно довідала ся о тім поліция і хотїла паробка арештувати, але той утїк до Бельґії.

— **Ц. к. Дирекция зелїзниць державних** оповіщує:

Зміна обсягу дїланя стациї Кіселев. — Стация Кіселев на шляху Лужани-Залїщики, що була отворена дотепер для загального руху, зістане перемінена від 1. сїчня 1901 на особовий пристанок з обсягом дїланя, розтягаючого ся на надачу і видачу товарів цїлими возами.

— **Дрібні вісти.** В Болеховичах, коло Дрогобича, вломали ся онодї злодії до громадского уряду і украли з вертгаймівскої каси 747 зл. 16 кр. — Торжественна інавґурация академії красних штук в Кракові, при участи мінїстра просьвіти і намісника, відбуде ся дня 5. грудня с. р. — Др. Чижевич, директор головного шпиталя у Львові, зрезиґнував зі своєї посади, а задержав лише управу положничої школи і примарят положничого відділу. — Дня 1. і 2. грудня с. р. черновецкий унїверситет сьвяткує ювилей свого 25-лїтного істнованя.

— **Поправки похибок.** В ч. 257 в третім стовпци зам. в »100-лїтні роковини знезеня крепацтва цїсарем Йосифом II.« має бути »вступленя на трон Цїсаря Йосифа II.«, а на 2-ій сторонї зам. Ю. Романчук (ставши 1887 р. соймовим послом) має бути 1883 р.

Наука, штука, лїтература,

— **Богословскій Вѣстниъ**, IV. выпускъ 1900. Зміст: Б. Митрополитъ д-ръ. Сембратовичь. — Ч. I. Розправы. При свѣжой могилѣ (*Свщ. Т. Лежогубскій*). По поводу 200-лѣтного ювилею Уніи (*Т.*) — Ч. II. Библіоґрафія. (Рецензіи и справозданя). Граматика церковно-словеньского языка, написана съ увзглядненьемъ жерелъ старословеньскихъ черезъ д-ра I. Мѣльницкого. — Fr. Spirago, Katholischer Volkskatechismus, — *К. Харламповичь*, Западнорускія православныя школы XVI и начала XVII вѣка, отношеніе ихъ къ инославнымъ, религіозное обученіе въ нихъ и заслуги ихъ въ дѣлѣ защиты православной вѣры и церкви. — Ч. III. Аналекта. Въ справѣ пляну науки релкгіи въ школахъ (реальнихъ). — Вѣсти и замѣтки. — Переписка редакціи. — Вѣсть про номинацію Преосвящ. Киръ Андрея Митрополитомъ Галицкимъ. — Содержанє »Богословского Вѣстника« за р. 1900. Т. I. — Запрошенє до предплаты на р. 1901.

— **Оставите дѣтей приходити ко мнѣ.** Начеркъ науки религіи въ першой клясѣ народнои школы. Уложивъ свящ. Л. Лужицкій. Львôвъ. Накладомъ редакціи »Богословского Вѣстника«. 1900. Стор. 47.

Телеґрами.

Будапешт, 30. падолиста. Цїсар приняв на авдиєнциї ґр. Ґолуховского і Селя.

Лївадия, 30. падолиста. Вчерашний бюлєтин про здоровлє царя звучить: Цар перевів вчерашний день добре і спав годинку. О год. 9. вечером температура 36·4, живчик 68. В ночи сон дуже добрий. Рано цар пробудив ся різкійшим — сили прибувають. О год. 9. рано температура 36·2, живчик 60.

Льондон, 30. падолиста. Як дневники доносять з Пекіну, надійшов там дня 27. с. м. гонець з колюмни Йорка і зажадав лїкаря для полковника Йорка, якого найдено без притомности в наслїдок зачадженя. Лїкар виїхав сейчас, а колюмну відпровадить до Пекіна сам ґр. Вальдерзе.

Льондон, 30. падолиста. Робертс телеґрафує: Полковник Баркер заатакував підчас маршу до Деветсдорп Боерів, які займали сильну позицию і стратив трех людий. Полковник Плюмер заатакував 500 Боерів на північний схід від Девалендріф і обійшов їх позициї. Боери цофнули ся, оставивши 3 трупи на боєвищи. Иньший, анґлїйский відділ, в марши до Бетлєгем, наскочив дня 23. с. м. на Боерів, які займали сильне становиско під Амтіґеркльоф і здобув їх головну позицию. Англичани мали 2 убитих, в сїм числї 1 поручника, і 3 ранних, межи ними одного майора. Дня 21. с. м. Боери заатакували Деветсдорп, місцевість мусїла по трех днях оборони піддати ся, але дня 26. Кнокс знов заняв єї.

❋ Читайте!! ❋

Вже за кілька днів появлять ся урядові проспекти

найліпшої в сьвіті

льотериї.

В виду того, що доси нїодна льотерия не подавала так великих *виглядів до виграня* і не мала так величезної скількости **виграних**, то можна передвидїти, що сї льоси, які мають найбільшу запоруку, вмить будуть розсхвачені. — Поручає ся отже замовити вчас проспекти, які висилає ся на жадане **даром, оплачено**. — **Надходячі порученя на основі тих проспектів як найспішнїйше полагодить ся.** — Замовленя — заосмотрені точною і читкою адресою належить посилати до

„Amtlicher Prospekt“
an Haasenstein & Vogler
in Wien.

Розклад поїздів зелїзничих обовязуючий від І-го мая 1900.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-европейского).

Поїзд посп.	Поїзд особ.	приходить о годинї	до Львова
	6·10		з Кракова, Берлина, Варшави, Відня
	6·20		з Чернівців (Іцкан, Галацу), Станиславова
	6·46		з Брухович, щод. від 13. мая до 16. вер. вк.
	7·45		з Янова
	7·40		з Тернополя, Бродів на дв. Підзамче
	8·00		„ „ на дв. головний
	8·05		з Лавочного (Пешту) Калуша, Стрия
	8·15		з Сокаля, Рави рускої
1·35	8·50		з Кракова, Відня, Варшави, Пешту ч. Пер.
	11·45		з Ядослава і Любачова
	11·55		зі Станиславова (Керемезе, Потутор)
	12·55		з Янова
	1·15		зі Сколього, Стрия, а з Лавочного від 1. черв. до 15. вер.
	3·14		з Бругович (13. мая до 16. вер. в нед. і сьв.
2·20	5·17		з Підволочиск (Київа) Бродів на дв. Підз.
2·35	5·40		„ „ „ на дв. голов.
	5·45		з Кракова
1·45	5·55		з Чернівців, Іцкан
	6·00		з Сокаля, Белзця і Любачова
Ніч			
	7·24		з Брухович (13. мая до 16. вер. в нед. і сьв.)
	8·28		з Янова (від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)
	8·50		з Брухович від 13. мая до 16. вересня щод.
	9·23		з Янова щоденно від 1. мая до 15. вер.
8·40 2·31	9·45		з Кракова (Відня, Берлина), Ясла, Розвадова
12·20	10·00		з Чернівців, Букарешту, Гусятина, Потутор
	10·15		з Лавочного (Пешту) Хирова
	10·12		з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.
	10·30		» » » на дв. голов.
	12·05		зі Стрия, зі Сколього від 1. мая до 30. вер.
	3·12		з Підволочиск на дворець Підзамче
	3·35		„ на дворець головний

Поїзд посп.	Поїзд особ.	відходить о годинї	зі Львова
	6·25		до Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава
1·53	6·30		до Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний
2·08	6·43		» » » дв. Підзамче
	6·35		до Станиславова, Пнвисокого, Потутор
8·30 2·55	8·40		до Кракова (Відня, Варшави), Стружа
	9·00		до Сколього, до Лавочного (1. лип. до 15. вер.)
	9·15		до Янова
	9·25		до Підволочиск, Бродів, Гусятина дв. Підз.
	9·42		„ » » дв. гол.
2·55	9·55		до Чернівців, Станиславова
	10·20		до Сокаля, Белзця, Рави рускої і Любачова
	1·25		до Янова від мая до 15. вересня в неділї і сьвята
	2·15		до Брухович від 13. мая до 15. вересня в неділї і сьвята
	3·05		до Стрия, Сколього від 1. мая до 30. вер.
	3·15		до Янова щоденно від 13. мая до 16. вер
	3·26		до Брухович шод. від 1. мая до 16. вер.
	3·30		до Ряшева, Хирова, Любачова
Ніч			
	6·10		до Станиславова
	6·13		до Янова від 1. мая до 15. вер. т. в дні б. а від 16. вер. до 30. марця 1901 щоденно
12·40	6·30		до Кракова (Відня, Берлина, Варшави)
	6·50		до Лавочного (Мункача, Пешту) Калуша
	7·10		до Тернополя дворець головний
	7·33		„ дворець Підзамче
	7·25		до Сокаля і Рави рускої
	7·48		до Брухович (13. мая до 16. в р. в нед. і сьв.)
	9·12		до Янова від 1. мая до 15. вересня
2·51	10·40		до Чернівців і Іцкан
	10·50		до Кракова, Відня, Варшави
	11.00		до Підволочиск, Бродів дв. голов й
	11·25		» » дв. Підза
	4·15		до Кракова, Відня, Верлина, Самбора
	4·45		до Брухович від 13. мая до 17. вер. щод

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 мінут рано.
Час середно-европейский різнить ся від часу львівского о 36 мінут, а іменно 12 год. часу середно-европейского = 12 год. 36 мін. часу львівского. — Бюро інформацийне ц. к. зелїзниць держ. (Львів, ул. Крсаїцких ч. 5) удїляє пояснень в справахзе лїзничих, продає білети всякого рода і розклади їзди.

— РІК ЗАСНОВАНЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНЄСТЕРЪ“

перше і одиноке руске Товариство асекурацийне, **припоручене** Всч. Духовеньству і всїм вірним Впресв. Митроп. і Пресв. Еп. **Ординариятам** всїх **трех** епархій, обезпечає будинки, урядженє домашне, скот, господарскі знаряди, збіже в зернї і соломі, сїно в стогах і будинках **против шкід огневих.**

Стан фондів ґваранцийних з днем 31-го грудня 1899 виносить:

Фонд резервовий	245.814	кор.	52	сот.
Резерва премій	148.480	„	—	„
„ специяльна	1.684	„	80	„
Фонд основний	72.000	„	—	„
„ емеритальний	18.166	„	60	„
		486.145 кор. 92 сот.		

Тарифи »Днєстра« дуже умірковані, услівя обезпечень користні, а шкоди лїквідують ся безпроволочно. До кінця 1899 року виносили виплачені **шкоди** 1,669.565 кор. 38 сот. **Полїси** »Днєстра« приймає **Банк краєвий** і **Каси ощадности** у Львові, Коломиї, Самборі, Долинї, Снятинї, Городенцї, Теребовли і Залїшиках при **позичках** гіпотечних.

На житє можна обезпечитись **через »Днєстеръ« в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові**, котре дає найкористнїйші услівя, представляє своїми фондами найбільшу ґваранцию і видає полїси і квіти в рускім язицї. **Зголошеня** о удїленє аґенций в окрестностях, **де нема** близько аґентів »Днєстра«, **приймає ся.**

»Днєстеръ« виплатив аґентам по конець 1899 р. провізиї **216.714 корон.**

Львів, ринок ч. 10. (дім »Просьвіти«).

Інформациї і посередництво до заключення ОБЕЗПЕЧЕНЬ ЖИТЄВИХ в найкористнїйших комбінациях.

Пожички для членів Тов. взаїмн. обезп. і взаїмн. »Днєстеръ« на 5½% і 1% додатку на кошта адм.

Товариство взаїмного кредиту

„ДНЄСТЕРЪ“

стоваришенє з обмеженою порукою, Львів, ринок ч. 10 (дім „Просьвіти“).

удїляє позички за оплатою 5½% і 1% додатку на кошта адміністрацийні, властителям ґрунтів і господарств до 500 корон за порукою двох відповідних ручителїв або за інтабуляциєю, над 500 корон тілько за інтабуляциєю на першім місци, до сплати в ратах на 3 до 10 лїт. Сьвященики, не посїдаючі реальностий, мусять крім поруки двох ручителїв предложити єще полїсу житєву; обезпечитись можна через »Днєстеръ« в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові після всяких можливих комбінаций.

Згадане Товариство приймає вкладки до опроцентованя від **членів і третих осіб** по **4%**.

Удїл членьский виносить 50 кор., вписове 2 кор.

Членом бути і позичку дістати може тілько член обезпечений в »Днєстрѣ«.

Інформациї удїляє Дирекция листовно або аґенти Товариства взаїмних обезпечень »Днєстеръ«.

Всїлякі КУПОНИ і вильосовані цінні папері

виплачує без потрученя провізиї або коштів

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ Гіпотечного.

Артистичне заведенє ритовниче малярства шильдів.
відливаня, таблиць, виріб печаток кавчукових і великий вибір кавчукових друкарень

Генрик Шапіра

Львів, ул. Коперника ч. 3 (побіч аптики Вп. Міколяша).

Виконує дуже красно всїлякі роботи, а іменно: **печатки кавчукові і металеві** для громад і урядів парохіяльних. **Шильди мальовані** на шклї, дереві, блясї та полотнї. Всїлякі лякерованя, позолочуваня хрестів. **Таблиці і шильди ляні** з ріжних металїв, таблиці нагробні і назви улиць, числа на доми.

Ґравури на металю та дорогих камінях, **печатки, штанци, відзнаки, букви, моноґрами, герби** і **ґузики** до упряжи та лїбериї. **Марки печаткові**, бляшки шпунт. для броварів. **Нуморатори і стемплї на датум.** Обцяги до пльомб, шабльони. Краска до печаток та хемічна краска до білизни.

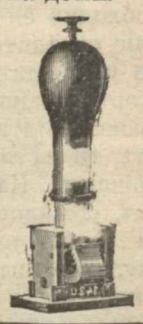

Цїнники даром і франко.

Видає і відповідає за редакцию **Стефан Кульчицкий.**

З друкарнї В. А. Шийковского.